

Ansökan om stöd

1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Cirkulär omställning hos mindre kommuner i Västerbotten och Västernorrland

Ansökansid: 524384

Ärendeid:

Typ av finansiering: Mindre projekt

Sista ansökningsdag: 2028-03-31

Ansvarig organisation: Region Västerbotten

1.2 Stödsökande

Namn: LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN Org.Nr: 202100-2460

Antal anställda: 499

901 86 UMEÅ

Sverige

Arbetsställe

Namn: LÄNSSTYRELSEN

Arb.ställenr.: 19081231

Postadress:

Besöksadress:

STORGATAN 71 B

901 86 UMEÅ

903 30 UMEÅ

Region: Umeå

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?

Nej

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?

Ja

Hemsida

www.lansstyrelsen.se/vasterbotten

1.3 Samverkanspart

Namn: LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERNORRLANDS LÄN Org.Nr: 202100-2445

Antal anställda: 499

Postadress:

871 86 HÄRNÖSAND

Sverige

Arbetsställe

Namn: HUVUDBYGGNADEN

Arbetsställenr: 19081058

Postadress:

Besöksadress:

NYBROGATAN 15

871 86 HÄRNÖSAND

871 31 HÄRNÖSAND

Region: Härnösand

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?

Nej

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?

Ja

Hemsida

<https://www.lansstyrelsen.se/vasternorrland.html>

1.4 Betalningssätt

Typ av konto: Bankgiro

Kontonummer: 5050-8720

Detaljerad info:

1.5 Projektinformation

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Det går för långsamt i arbetet med att ställa om samhället till ett hållbart system med kretslopp som inte tär på jordens resurser, hotar den biologiska mångfalden och ytterligare påverkar klimatet negativt. Särskilt utmanande är det för de minsta kommunerna i landet att prioritera viktigt arbete kring omställning, både när det gäller den egna verksamheten och att stötta och driva för andra aktörer.

Projektet syftar till att identifiera och ge förutsättningar för insatser inom de mest angelägna områdena för omställning till en cirkulär ekonomi för ett antal kommuner i Västerbottens och Västernorrlands län.

Projektet kopplar direkt till två av inriktningarna i Västerbottens regionala utvecklingsstrategi:

Föregångare i omställning; Projektets huvudmål är att identifiera de viktigaste områdena där Länsstyrelsen och kommunerna behöver göra insatser eller investeringar för omställning till ett cirkulärt samhälle

Sammanhållen region och Jämlik och jämställd inkludering; Projektet har ett särskilt fokus på de mindre kommunerna för att de inte ska halka efter i utvecklingen. Genom samverkansinsatser bidrar projektet till en sammanhållen region.

Projektet kommer att bidra till genomförandet av Agenda 2030, och framför allt mål 12 i de globala målen, Hållbar konsumtion och produktion. Det bidrar även till att uppnå andra globala mål som mål 11, Hållbara städer och samhällen.

I Länsstyrelsens uppdrag ingår att bidra till genomförandet av FN:s globala mål för hållbar utveckling på regional och lokal nivå, och att verka för att generationsmålet och miljömålen nås. Omställning till en cirkulär ekonomi är en förutsättning för att nå dessa mål. Etappmålen i miljömålssystemet har identifierat de viktigaste områdena för en omställning av samhället, men arbetet för att nå målen går för långsamt. Många aktörer, inte minst kommunerna, förutsätts agera i enlighet med etappmålen.

I det arbete som sker kring cirkulär ekonomi finns mycket fokus på näringsliv, klimat, energi och tekniska lösningar, medan de mindre kommunerna undrar hur de ska bidra till omställningen. Länens kommuner vittnar om svårigheter att ta del av utlysningsmedel inom hållbarhetsområdet på grund av resursbrist och alltför korta utlysningsperioder som försvårar nödvändiga beslut i de kommunala, demokratiska processerna. Därför är det efterfrågat att Länsstyrelserna som regional aktör söker och ger dem möjlighet att delta.

Utgångspunkten i projektet är kommunernas behov i hållbarhetsarbetet. Vi kommer att, för och tillsammans med varje medverkande kommun, göra en kartläggning över områden inom cirkulär ekonomi som redan är på god väg, områden där det finns särskilt stora behov och utmaningar, och där det är särskilt bråttom att göra insatser. Utifrån detta och de områden som är särskilt angelägna för insatser så kan förstudien sedan ligga till grund för ett eller flera genomförandeprojekt som också skulle kunna omfatta Norrbottens och Jämtlands län, liksom samverkan med Finland och/eller Norge. Det kan både handla om insatser och investeringar

som behöver göras. Projektet får en funktion av att starta samverkan, knyta kontakter och kratta managen för kommande genomförandeprojekt.

I arbetet med ansökan har kommunerna informerats, och flera har visat intresse för medverkan. Region Västerbotten och Tillväxtverket har tidigare drivit en kompetenshöjande insats i Västerbotten inom cirkulär ekonomi med utbildningar och workshops inom bland annat cirkulär upphandling och affärsutveckling. Vi har också haft en dialog om hur vi kan samverka och hitta synergier med projektet Cirkulära Västerbotten som har huvudmålgrupp Små och medelstora företag och drivs av Coompanion, Umeå kommun, Diös, Vakin och Lycksele kommun. Vi har haft en dialog med både Region Västerbotten och Region Västernorrland om vårt projekt, liksom Energikontoret i Västernorrland där vi ser potential till samverkan i kommande projekt.

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Åtgärder för att mindre kommuner i Sverige ska bli mer cirkulära är en viktig del av omställningen till ett hållbart samhälle. Projektet kommer att kartlägga de viktigaste områden där insatser behöver göras, och vilka utmaningar och behov som finns inom dessa områden, med fokus på ett antal kommuner i Västerbotten och Västernorrland. Förstudien kan sedan ligga till grund för ett eller flera genomförandeprojekt som också skulle kunna omfatta Norrbottens och Jämtlands län. Det kan både handla om insatser och investeringar som behöver göras.

Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?

Vi kommer att kontakta kommunerna med erbjudande om att delta i projektet, med huvudfokus på att de mindre kommunerna i de båda länen ska delta. De största kommunerna befolkningsmässigt i länen har kommit längre i arbetet med cirkulär ekonomi och är därför inte målgrupp för projektet.

Länsstyrelsen har en löpande dialog med kommunerna i länet om utmaningar och behov inom hållbarhetsarbetet. En utmaning är att miljö- och hållbarhetsfrågorna i de mindre kommunerna ofta bara är en del av en tjänst där många andra frågor också finns på bordet. Dessa tjänstemän beskriver svårigheter att få gehör för hållbarhetsfrågorna och utrymme och prioritering i politiken för dessa. Det har specifikt efterfrågats från flera kommuner att kunna delta i projekt, som ger utrymme att arbeta med och skapar fokus på viktiga frågor, som inom cirkulär ekonomi. Ett exempel som ofta nämns är projektet Fossilsfria transporter i norr som länsstyrelsen drev 2018-2021. Det var väldigt uppskattat och gav ordentlig skjuts till det transportrelaterade klimatarbetet i deltagande kommuner, och liknande projekt inom andra hållbarhetsområden efterfrågas av nu kommunerna.

Länsstyrelsen har stor erfarenhet av samverkansprojekt med kommunerna. Självklart tar vi med oss erfarenheterna från Fossilsfria transporter. Ett annat gott exempel är Folkhälsoprojektet, där arbetsmetoden för förankring och medverkan från kommunerna var mycket framgångsrik. Något som också framkommit i tidigare projekt är vikten av att myndigheterna samverkar mer för att stötta de små kommunerna.

Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?

En förstudie och kartläggning förväntas bidra till att kommunerna i större utsträckning förmår identifiera sina behov och utmaningar inom cirkulär omställning. Att få upp ögonen för frågorna och för att andra aktörer driver på är viktigt för att frågorna ska kunna bli prioriterade politiskt i små kommuner, och lägger grunden för att få med kommunerna på genomförandeprojekt i ett senare skede. Kartläggningen är därför en viktig grund för att kommunerna ska delta i genomförandeprojekt längre fram.

Kortsiktiga mål är att kommunerna erhåller en god bild över redan genomförda insatser och deras resultat och effekter. Efter projektet förväntas kommunerna ha en mer utvecklad och detaljerad bild av de viktigaste områdena där insatser behöver göras för att ställa om till en

cirkulär ekonomi. Genom att på olika sätt genomlysade de cirkulära frågorna och deras betydelse lokalt, söker förstudien också bilda för att mer långsiktigt förbereda för politisk prioritering av cirkulära genomförandeinsatser.

Delmål

Kartläggning av genomförda insatser i länen och i kommunerna
Identifiering av prioriterade behov kopplat till cirkulär omställning hos kommunerna
Bidra till samverkan mellan kommuner och skapa nätverk

Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?

Projektets mål är att skapa förutsättningar för kommande insatser och investeringar som bidrar till en cirkulär omställning. Projektets förväntade effekter som kommer att bidra till målet är:

Höjd medvetenhet och kunskapsnivå i kommunerna om nuläge och behov kopplat till cirkulär omställning
Fler och bättre underlag för att kunna fatta informerade beslut om prioriterade insatser framåt
Insatser för cirkulär omställning har bättre förutsättningar att bli prioriterade politiskt i framtiden
Stärkt samverkan inom och mellan kommuner kopplat till cirkulär omställning

Det finns många synergier med sociala dimensioner i arbetet med cirkulär ekonomi, till exempel när det gäller delningsekonomi. Långsiktiga effekter av projektet kan vara att kommunerna genom ökat arbete med cirkulär omställning gör sig mer attraktiva genom att parallellt verka för inkludering utifrån jämställdhet, mångfald och integration. Ett exempel är Re:store Höga Kusten⁽¹⁾, en cirkulär återbruksgalleria och deras satsning inom både ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet som bland annat hjälper människor in på arbetsmarknaden. Kan kommunerna bli mer av cirkulära möjliggörare för sina medborgare ökar chansen att fler väljer att flytta till kommunen och bo kvar. Detta ligger helt i linje med målskrivningar i länens båda regionala utvecklingsstrategier och förväntas därmed kunna bidra till långsiktigt ekologiska, ekonomiska och sociala målsynergier.

¹ <https://restorehk.se/om-oss/>

Hur ska projektet organiseras och styras?

Länsstyrelsen Västerbotten kommer att vara projektägare. Länsstyrelsen driver stora europeiska projekt till exempel inom restaurering av vattendrag, och har stor erfarenhet av projektledning. Länsstyrelsen Västerbotten har också mycket bra internt stöd kring projektredovisning. En projektledare kommer att behöva anställas för projektet, som också i huvudsak genomför förankringsarbetet och kontakterna med kommunerna. En projektmedarbetare kommer att finnas på Länsstyrelsen Västernorrland och Länsstyrelsen Västerbotten.

För att driva projektet har vi mycket bra kollegialt stöd och tillgång till erfarenheter från det arbete som gjorts inom Regional samverkan och utveckling i miljömålssystemet (RUS) där cirkulär ekonomi är ett viktigt arbetsområde. Inom miljömålssystemet har också rapporten Glesbefolkade landsbygdskommuners förutsättningar för att främja en hållbar utveckling tagits fram av Naturvårdsverket och Tillväxtverket. Projektet tar avstamp i denna rapport, tillsammans med det behov som efterfrågats av våra mindre kommuner. I samband med regeringens nyliga omtag⁽¹⁾ kring frågorna som rör omställningen från en linjär ekonomi till en cirkulär ekonomi så känns det angeläget att få fart på arbetet i Västerbotten och Västernorrland. Som Budgetpropositionen 2024 ⁽²⁾ uttrycker det; En cirkulär och biobaserad ekonomi är inte ett mål i sig men är en möjliggörare för att lyckas med klimatomställningen och en hållbar tillväxt.

Underlag till ansökan och vidare läsning finns här:

Glesbefolkade landsbygdskommuners förutsättningar att främja en hållbar utveckling ⁽³⁾
Nationell strategi för omställning till Cirkulär ekonomi⁽⁴⁾
Nationell handlingsplan för cirkulär ekonomi⁽⁵⁾
Ett resurseffektivt och cirkulärt Dalarna ⁽⁶⁾

Örat mot marken blicken mot horistonen - Västerbottensmodell för samordning av regionalt och lokalt folkhälsoarbete | Länsstyrelsen Västerbotten (7)
The Circular Economy in Umeå, Sweden | OECD iLibrary (8)

1 <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/03/regeringen-genomfor-ett-omtag-kring-fragorna-om-cirkular-ekonomi/>

2

<https://www.regeringen.se/contentassets/e1afccd2ec7e42f6af3b651091df139c/budgetpropositionen-for-2024-hela-dokumentet-prop.2023241.pdf>

3 <https://www.naturvardsverket.se/4ac5a2/globalassets/media/publikationer-pdf/7000/978-91-620-7036-6.pdf>

4 <https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/bilder/klimat--och-naringslivsdepartementet/klimat-och-miljo/cirkular-ekonomi---strategi-for-omstallningen-i-sverige/>

5 <https://www.regeringen.se/contentassets/4875dd887fd34edabd8c1d928a04f7ba/cirkular-ekonomi-handlingsplan-for-omstallning-av-sverige.pdf>

6 <https://www.energiintelligent.se/wp-content/uploads/Ett-resurseffektivt-och-cirkulart-Dalarna-230303.pdf>

7 <https://www.lansstyrelsen.se/vasterbotten/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2021/orat-mot-marken-blicken-mot-horistonen---vasterbottensmodell-for-samordning-av-regionalt-och-lokalt-folkhalsoarbete.html>

8 <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/4ec5dbcd-en/index.html?itemId=/content/publication/4ec5dbcd-en>

Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?

Länsstyrelsen har inte medel till att driva större insatser inom ordinarie verksamhet. Vårt uppdrag är bland annat att samordna och stötta kommunerna, följa upp miljömålen regionalt årligen och verka för att miljömålen får genomslag lokalt och regionalt. Flera tidigare projekt inom omställning till en cirkulär ekonomi som drivits av länsstyrelser i andra delar av Sverige visar på behovet av extra medel för att kunna driva förändringsarbete och stötta kommunerna mer konkret och långsiktigt.

Det behövs extra resurser för att driva på och stötta kommunerna i den utsträckning som skulle behövas för att verkligen få i gång arbetet med cirkulär omställning. Även den planerade samverkan mellan Länsstyrelsen Västerbotten och Länsstyrelsen Västernorrland i detta projekt ligger utanför ordinarie verksamhet.

Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?

Då projektet syftar till hållbarhet är det en naturlig del. Projektet kommer att arbeta med ett inkluderande arbetssätt när det gäller jämställdhet, mångfald och integration där så är möjligt.

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Valda länder

Sverige

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Valda län

Västernorrland, Västerbotten

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Valda kommuner

Bjurholm, Robertsfors, Storuman, Kramfors, Malå, Härnösand, Timrå, Norsjö, Vännäs, Dorotea, Umeå, Vindeln, Ånge, Sundsvall, Nordmaling, Åsele, Örnsköldsvik, Sorsele, Sollefteå, Skellefteå, Vilhelmina, Lycksele

1.6 Tid och aktivitetsplan

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
Genomföra förstudien	Projektet inleds med en orienterande kartläggning utifrån skriftliga och muntliga källor över genomförda insatser när det gäller cirkulär ekonomi i länen. En kartläggning över särskilt goda exempel i resten av landet är också en del för att samla erfarenhet och inspiration inför kontakter med länens kommuner.	2025-01-01 - 2025-12-31	900 364
Kartläggning av genomförda insatser i länet	Projektet inleds med en orienterande kartläggning utifrån skriftliga och muntliga källor över genomförda insatser när det gäller cirkulär ekonomi i länen. En kartläggning över särskilt goda exempel i resten av landet är också en del för att samla erfarenhet och inspiration inför kontakter med länens kommuner.	2025-01-01 - 2025-12-31	68 364
Kontakta alla mindre kommuner för att hitta medverkande i projektet	Kontakter kommer att tas med länens kommuner för att skapa intresse för projektet, påbörja förankring och identifiera nyckelpersoner i kommunerna.	2025-01-01 - 2025-12-31	136 727
Identifiera möjliga arbetsområden i varje kommun och göra en plan för förankringsarbete	Besöka alla medverkande kommuner för att genomlysas varje kommuns specifika förutsättningar, behov och möjligheter för att göra omställningsinsatser för cirkulär ekonomi. Ett alternativ är digitala möten med berörda på varje kommun.	2025-01-01 - 2025-12-31	313 455
Konferens/träff	Vid en gemensam träff inspirera och visa goda exempel som kan skapa idéer och ge en skjuts i arbetet till medverkande nyckelpersoner. Ett syfte med träffen är också samverkan mellan de medverkande kommunerna, och att gemensamt skissa på kommande genomförandeprojekt för insatser som bidrar till omställning.	2025-01-01 - 2025-12-31	176 727
Fortsätta kommunkontakter	Fortsätta kommunkontakter för att sammanställa, följa upp och konkretisera förslagen på genomförandeprojekt	2025-01-01 - 2025-12-31	136 727
Skriva slutrapport	En viktig del av slutrapporten är förslag på ansökningar om genomförandeprojekt inklusive medverkande aktörer	2025-01-01 - 2025-12-31	68 364

1.7 Budget

Kostnader

Kostnadsslag	2025	2026								Totalt
Personal	713 360	0								713 360
Resor och logi	55 000	0								55 000
Investeringar, materiel och lokaler	25 000	0								25 000
Schablonkostnader	107 004	0								107 004
Summa kostnader	900 364	0								900 364
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	900 364	0								900 364
Bidrag annat än pengar										
Summa bidrag i annat än pengar										0
Summa totala kostnader	900 364	0								900 364

Finansiering

Finansiär	2025	2026								Totalt
Offentligt bidrag annat än pengar										
Total offentligt bidrag annat än pengar										0
Offentlig kontantfinansiering										
Länsstyrelsen Västerbotten: Medfinansiering med arbetstid	381 061	0								381 061
Länsstyrelsen Västernorrland: Medfinansiering med arbetstid	69 121	0								69 121
Total offentlig kontantfinansiering	450 182	0								450 182
Total offentlig finansiering	450 182	0								450 182
Privata bidrag annat än pengar										
Total privat bidrag annat än pengar										0
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										0
Total privat finansiering										0
Summa medfinansiering	450 182	0								450 182

Stödfinansiering

Finansiering	2025	2026								Totalt
Stödfinansiering	450 182	0								450 182

Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	50,00%
Stödandel av totala kostnader	50,00%

Stödandel av stödgrundande finansiering	50,00%
Stödandel av total finansiering	50,00%
Andel annan offentlig finansiering	50,00%
Andel offentlig finansiering	100,00 %
Andel privat finansiering	0,00%

1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0

Motivering:

1.9 Mina kontakter

1.10 Dokument

Filnamn: Riskanalys_RV.xlsx

Beskrivning:

Uppladdningsdatum: 2024-05-16

Filnamn: Specificerad budget cirkulärt projekt.xlsx

Beskrivning:

Uppladdningsdatum: 2024-05-16